

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БУДІВНИЦТВА І АРХІТЕКТУРИ

БАКАЛАВР

Кафедра політичних наук і права

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан факультету урбаністики та
просторового планування

Алірза МАМЕДОВ

1 липня 2023

РОБОЧА ПРОГРАМА ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

«Політологія та політичні технології»

(назва освітньої компоненти)

шифр	назва спеціальності, освітньої програми
281	Публічне управління та адміністрування
	Державне управління у сфері містобудівної діяльності

Розробники:

Євген ПЕРЕГУДА, д.п.н., проф.

Дмитро ХЛАПОНІН, к.н.держ.упр.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри політичних наук і права

протокол №13 від 30 червня 2023 року

Завідувач кафедри

/Євген ПЕРЕГУДА/

Схвалено гарантом освітньої програми

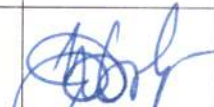
Гарант ОП

/Дмитро ХЛАПОНІН/

Розглянуто на засіданні науково-методичної комісії спеціальності
протокол №3 від 30 червня 2023 року

ВИТЯГ З НАВЧАЛЬНОГО ПЛАНУ 2023-2024 н.р.

шифр	Назва спеціальності, освітньої програми	Форма навчання: денна										Форма контролю	Семестр	Відмітка про погодження заступником декана факультету	
		Кредитів на сем.	Обсяг годин						Кількість індивідуальних робіт						
			Всього	аудиторних			Сам. роб.								
				Разом	у тому числі										
				Л	Лр	Пз		КП	КР	РГР	Конт. роб				
281	Публічне управління та адміністрування ОП «Державне управління у сфері містобудівної діяльності»	4,0	120	60	30		30	60				1	Залік	2	

шифр	Назва спеціальності, освітньої програми	Форма навчання:										Форма контролю	Семестр	Відмітка про погодження заступником декана факультету	
		Кредитів на сем.	Обсяг годин						Кількість індивідуальних робіт						
			Всього	аудиторних			Сам. роб.								
				Разом	у тому числі										
					Л	Лр		Пз	КП	КР	РГР				Конт. роб
281	Публічне управління та адміністрування ОП «Державне управління у сфері містобудівної діяльності»	4,0	120	18	6		12	102				1	Залік	2	

Мета та завдання освітньої компоненти

Метою дисципліни є засвоєння студентами основних тенденцій політичного розвитку суспільства, закономірностей функціонування політичної влади, основних інститутів державної влади та місцевого самоврядування, тенденцій розвитку суспільно-політичних процесів на національному, регіональному та глобальному рівнях, виявлення чинників взаємовпливу політичної системи суспільства та містобудування. Також метою є отримання знань в сфері прикладної політології, політичного управління, політичного маркетингу та консультування, формування навичок в сфері політичного менеджменту та застосування політичних технологій.

За підсумками вивчення дисципліни студент повинен

знати:

- основний категоріально-понятійний апарат політології;
- концепції політичної влади, ресурси та механізми її здійснення;
- особливості розвитку громадянського суспільства;
- типологію політичних партій та партійних систем;
- структуру політичної свідомості, типологію ідеологій;
- способи утворення політичних еліт;
- механізми формування та функціонування політичного лідерства;
- структуру політичної системи, основні інститути в сфері державної влади та місцевого самоврядування;
- типологію політичних режимів;
- класифікацію форм державного правління та державного устрою;
- повноваження органів державної влади та місцевого самоврядування в сфері управління будівельним комплексом та містобудування;
- типологію політичних процесів;
- понятійний апарат прикладної політології;
- основні виборчі системи, виборчі технології;
- концепції розвитку світової політики, основні міжнародні організації.

вміти:

- типологізувати політичний режим в країні за відомими ознаками;
- типологізувати форму державного правління та державного устрою за відомими ознаками;
- типологізувати партійну систему в конкретній країні;
- встановити відповідність типу виборчої системи особливостям суспільно-політичного розвитку країни;
- надавати оцінку подіям міжнародної політики, аргументовано прогнозувати розвиток глобальних та регіональних політичних відносин;
- у складі групи розробляти шляхи вирішення актуальної суспільно-політичної проблеми;
- використовувати технології, методи та процедури управління в політиці;
- презентувати варіант вирішення суспільно-політичної проблеми, аргументовано дискутувати з представниками інших політичних орієнтацій;
- оцінювати дії органів державної влади та місцевого самоврядування в сфері будівництва та містобудування.

Робоча програма містить витяг з робочого навчального плану, мету вивчення, компетентності, які має опанувати здобувач, програмні результати навчання, зміст курсу, тематику практичних занять, вимоги до виконання індивідуального завдання, шкалу оцінювання знань, вмінь та навичок здобувача, роз'яснення усіх аспектів організації освітнього процесу щодо засвоєння освітньої компоненти, список навчально-методичного забезпечення, джерел та літератури для підготовки до практичних занять та виконання індивідуальних завдань. Електронне навчально-методичне забезпечення дисципліни розміщено на Освітньому сайті КНУБА (<https://org2.knuba.edu.ua/course/view.php?id=2589>).

Також програма містить основні положення щодо політики академічної доброчесності та політики відвідування аудиторних занять.

Компетентності здобувачів освітньої програми, що формуються в результаті засвоєння освітньої компоненти

Код	Зміст компетентності
Інтегральна компетентність	
ІК	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у сфері публічного управління та адміністрування або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та наукових методів відповідної галузі і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.
Загальні компетентності	
ЗК02	Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
ЗК04	Здатність бути критичним і самокритичним.
ЗК06	Здатність працювати в команді.
Фахові компетентності	
ФК01	Здатність до соціальної взаємодії, до співробітництва й розв'язання конфліктів.
Додаткові фахові компетентності	
ДФК01	Здатність кваліфіковано розбиратись у системі, функціях, повноваженнях, межах відповідальності державних органів у сфері будівництва та архітектури, цілях і завданнях інших юридичних осіб публічного права, задіяних в цій галузі.
ДФК04	Здатність фахово оцінювати рішення (дії або бездіяльність) різних суб'єктів публічного управління з питань містобудування, архітектури та будівництва, зокрема стосовно їхньої правомірності та обґрунтованості, відповідності чинному законодавству.

Програмні результати здобувачів освітньої програми, що формуються в результаті засвоєння освітньої компоненти

Код	Програмні результати
ПРН01	Використовувати базові знання з історичних, культурних, політичних, соціальних, економічних засад розвитку суспільства.
ПРН04	Знати структуру та особливості функціонування сфери публічного управління та адміністрування.
ДПРН01	Уміти кваліфіковано розбиратись у системі, функціях, повноваженнях, межах відповідальності державних органів у сфері будівництва та архітектури, цілях і завданнях інших юридичних осіб публічного права, задіяних в цій галузі.
ДПРН04	Уміти давати фахову оцінку рішенням (діям або бездіяльності) різних суб'єктів публічного управління з питань містобудування, архітектури та будівництва, зокрема стосовно їхньої правомірності та обґрунтованості, відповідності чинному законодавству.

Зміст курсу

Модуль 1. Предмет і завдання курсу. Політична влада і суспільство

Змістовий модуль 1. Предмет і завдання курсу. Понятійно-категоріальний апарат курсу.

Лекція 1. Політологія як наука та навчальна дисципліна.

Політика як соціальне явище. Об'єкт та предмет, методи та функції політології.

Понятійно-категоріальний апарат політології.

Практичне заняття 1.

Лекція 2. Політична влада.

Поняття політичної влади. Суб'єкти та об'єкти владного впливу. Ресурси влади. Легітимність влади. Ефективність влади. Концепція функціонального розподілу державної влади.

Практичне заняття 2.

Змістовий модуль 2. Політична влада і суспільство.

Лекція 3. Громадянське суспільство.

Групи в політиці. Групи інтересів, групи тиску. Лобізм. Поняття громадянського суспільства. Розвиток громадянського суспільства в Україні.

Практичне заняття 3.

Лекція 4. Етнонаціональні відносини та етнонаціональна політика.

Еволюція теоретичних підходів до вивчення етнонаціональної політики. Примордіалізм та конструктивізм. Етноси та етнічні групи, їх ознаки. Поняття нації та її ознаки. Типологія націй. Етнічні та політичні нації. Національні меншини. (Етно)національна свідомість. (Етно)національна ідентичність та ідентифікація. Етнонаціональна політика та її принципи. Толерантність в міжнародному праві. Сепаратизм, іредентизм, геноцид, лінгвоцид. Етнонаціональна політика в незалежній Україні.

Практичне заняття 4.

Лекція 5. Політичні партії та партійні системи.

Поняття політичної партії. Функції партій. Структура політичних партій. Поняття партійної системи. Типологія партійних систем. Партійна системи України.

Практичне заняття 5.

Лекція 6. Політичні еліти та політичне лідерство.

Поняття політичних еліт. Наукові концепції політичного елітизму. Функції політичних еліт. Типологія політичних еліт. Антрепренерська та гільдійна система. Поняття політичного лідерства. Функції лідерства. Типологія політичних лідерів.

Практичне заняття 6.

Лекція 7. Політична свідомість та політична культура. Символічна політика.

Поняття політичної свідомості. Складові політичної свідомості. Поняття політичної ідеології. Типи політичних ідеологій. Поняття політичної культури. Типологія політичної культури. Політична культура українського суспільства. Символічна політика.

Практичне заняття 7.

Модуль 2. Інституційний та процесуальний вимір політики.

Змістовий модуль 3. Політичні інститути.

Лекція 8. Політична система суспільства.

Поняття політичної системи, її складові. Типологія політичних систем. Політичні режими.

Практичне заняття 8.

Лекція 9. Держава – центральний інститут політичної системи.

Поняття держави, її ознаки та тенденції новітнього розвитку. Типологія держав. Політичні інститути в сфері державної влади. Типологія та функції органів державної

влади. Нормативно-правова підсистема політичної системи. Рішення органів державної влади. Форми державного правління.

Практичне заняття 9.

Лекція 10. Політична регіоналістика та містобудування.

Понятійний апарат політичної регіоналістики. Поняття регіону: плюралізм підходів. Типологія регіонів. Поняття регіоналізації, її моделі. Ризики регіоналізації. Поняття регіоналізму. Територіальна організація суспільства. Організаційна структура державного управління регіонами. Державна регіональна політика. Політика регіонального розвитку. Інститут місцевого самоврядування. Політика децентралізації. Муніципальний менеджмент. Повноваження органів державної влади та місцевого самоврядування в сфері будівництва та містобудування.

Практичне заняття 10.

Змістовий модуль 4. Політичні процеси та політичні технології.

Лекція 11. Політичні процеси та політична участь.

Поняття політичного процесу. Етапи та цикли політичного процесу. Типологія політичних процесів. Вибори та виборчі системи. Політичні кризи та революції. Помаранчева революція. Революція Гідності. Форми політичної участі. Спонтанна політична активність та керовані політичні дії.

Практичне заняття 11.

Лекція 12. Політичні технології (4 год.).

Сутність поняття технології. Підходи до розуміння сутності політичних технологій. Поняття та основні підходи до прийняття політичних рішень. Політичний аналіз. Прийняття рішень у сфері державного управління. Технології реалізації влади. Поняття політичного проектування та конструювання. Методи та процедури лобіювання. Інформаційні технології. Особливості технологій та стратегії поведінки держави на інформаційному ринку. Політична реклама. Політичний імідж: поняття та тенденції розвитку. Структура, класифікація, функції та основні способи побудови. PR: історія розвитку та визначення поняття. Менеджмент виборчої кампанії. Основні форми та типи політичного консультування. Технології та стратегії контролю та управління політичними конфліктами.

Практичне заняття 12 (4 год.).

Змістовий модуль 5. Світові політичні процеси на сучасному етапі.

Лекція 13. Світові політичні процеси.

Поняття міжнародних відносин та світового політичного процесу. Теоретичні підходи. Поняття глобалізації. Міжнародні організації.

Практичне заняття 13.

Лекція 14. Українсько-російська війна.

Україна в системі міжнародних відносин у XX-XXI ст. Зовнішня політика незалежної України. Багатовекторність та євро(атлантична) інтеграція. Відносини України та РФ у 2014-2022 рр. Україна в умовах повномасштабного вторгнення РФ. Розвиток держави та громадянського суспільства. Взаємодія з зовнішньополітичними акторами в умовах війни.

Практичне заняття 14.

Індивідуальне завдання

Орієнтовна тематика

Ефективність та легітимність політичної влади.
Політична відповідальність: сутність та функції.
Характеристика політичного режиму в Україні.
Конституційні засади політичної системи України.
Інститут президентства у сучасному світі.
Представницькі інститути влади: функції і прерогативи.
Порівняльний аналіз президентської та парламентської форм правління.
Демократія та суспільний розвиток.
Державна політика в сфері будівництва та архітектури.
Проблеми формування правової держави в Україні.
Особливості становлення громадянського суспільства в Україні.
Соціальні рухи та їх роль у політичному житті суспільства.
Партійні системи країн Західної Європи: порівняльний аналіз.
Класифікація сучасних політичних партій в Україні.
Основні засади та принципи етнополітики демократичної держави.
Міжетнічні конфлікти та шляхи їх розв'язання.
Проблема політичного лідерства в Україні.
Політичний портрет сучасного лідера.
Сучасні політичні ідеології.
Психологія натовпу та раціональна політична поведінка.
Політична соціалізація особистості.
Націоналізм: ідеологія і політична практика.
Електронне урядування. Інформація та інформаційні комунікації в сучасній політиці.

Політична комунікація : сутність, функції, структура, типологія , рівні.
Масові політичні комунікації : сучасний стан та тенденції розвитку.
Зміст сучасного світового політичного процесу.
Новітні форми політичної участі.
Етнос, нація : концептуальні підходи, історичні форми, типологізація.
Поняття сепаратизму: історія та сучасність.
Мас-медіа і громадська думка.
Міжнародні організації та їх функції.
Політична культура України.
Засоби масової інформації як інструмент соціального представництва.
Електронний уряд: сутність, функції та майбутні перспективи.
Порівняльна характеристика основних виборчих систем.
Виборчі технології.
Міжнародна політика та глобальні проблеми сучасності.
Глобалізаційні процеси в сучасному світі.
Україна в новому геополітичному просторі.
Українсько-російська війна в контексті загострення міжнародних відносин.
Реформи адміністративного управління регіонами в незалежній Україні.
Державна стратегія регіонального розвитку-2027.
Регіональне управління та місцеве самоврядування в умовах війни.
Стратегічне та ситуаційне управління у муніципальному менеджменті.
Перспективи конституційних змін в системі регіонального управління.
Соціально-політичні та культурні зміни в українському суспільстві в умовах війни з РФ.

Помаранчева революція та Революція Гідності: порівняльний аналіз.
Військова політика України.
Соціально-політичні аспекти пандемій: минуле та сучасність.

Індивідуальне завдання підлягає захисту Здобувачом на заняттях, які призначаються додатково.

Індивідуальне завдання може бути виконане у різних формах. Зокрема, Здобувачи можуть зробити його у вигляді реферату. Реферат повинен мати обсяг від 18 до 24 сторінок А4 тексту (кегель Times New Roman, шрифт 14, інтервал 1,5), включати план, структуру основної частини тексту відповідно до плану, висновки і список літератури, складений відповідно до ДСТУ 8302:2015. В рефераті можна також помістити словник базових понять до теми. Водночас індивідуальне завдання може бути виконане в інших формах, наприклад, у вигляді дидактичного проєкту, у формі презентації у форматі Power Point. В цьому разі обсяг роботи визначається індивідуально – залежно від теми.

Література, що рекомендується для виконання індивідуального завдання, наведена у цій робочій програмі, а в електронному вигляді вона розміщена на Освітньому сайті КНУБА, на сторінці кафедри.

Також як виконання індивідуального завдання за рішенням викладача може бути зарахована участь Здобувача у міжнародній або всеукраїнській науково-практичній конференції з публікацією у матеріалах конференції тез виступу (доповіді) на одну з тем, дотичних до змісту дисципліни, або публікація статті на одну з таких тем в інших наукових виданнях.

Текст індивідуального завдання подається викладачу не пізніше, ніж за 2 тижні до початку сесії. Викладач має право вимагати від Здобувача доопрацювання індивідуального завдання, якщо воно не відповідає встановленим вимогам.

Шкала оцінювання індивідуальної роботи

Оцінка за національною шкалою	Кількість балів	Критерії
відмінно	15	відмінне виконання (розкриття теми, посилання та цитування сучасних наукових джерел (не старше 2017 року), дотримання норм доброчесності)
	12	відмінне виконання з незначною кількістю помилок виконання (розкриття теми, посилання та цитування сучасних наукових джерел (більшість з яких не старше 2017 року), дотримання норм доброчесності)
добре	10	виконання вище середнього рівня з кількома помилками (розкриття теми в межах об'єкту та завдань роботи, посилання та цитування сучасних наукових джерел (серед яких є такі, що не старше 2017 року), дотримання норм доброчесності)
	8	виконання з певною кількістю помилок (розкриття теми в межах об'єкту та завдань роботи, наявність посилань та цитувань наукових джерел, дотримання норм доброчесності)
задовільно	7	виконання роботи задовольняє мінімальним критеріям помилок (розкриття теми в основному в межах об'єкту роботи, наявність концептуального апарату роботи, присутність не менше 5 посилань та цитувань наукових джерел, дотримання норм доброчесності)

Методи контролю та оцінювання знань

Загальне оцінювання здійснюється через вимірювання результатів навчання у формі проміжного (модульного) та підсумкового контролю (залік, захист індивідуальної роботи тощо) відповідно до вимог зовнішньої та внутрішньої системи забезпечення якості вищої освіти.

Політика щодо академічної доброчесності

Тексти індивідуальних завдань (в т.ч. у разі, коли вони виконуються у формі презентацій або в інших формах) можуть перевірятись на плагіат. Для цілей захисту індивідуального завдання оригінальність тексту має складати не менше 70%. Виключення становлять випадки зарахування публікацій Здобувачів у матеріалах наукових конференціях та інших наукових збірниках, які вже пройшли перевірку на плагіат.

Списування під час тестування та інших опитувань, які проводяться у письмовій формі, заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). У разі виявлення фактів списування з боку здобувача він отримує інше завдання. У разі повторного виявлення призначається додаткове заняття для проходження тестування.

Політика щодо відвідування

Здобувач, який пропустив аудиторне заняття з поважних причин, має продемонструвати викладачу та надати до деканату факультету документ, який засвідчує ці причини.

За об'єктивних причин (хвороба, міжнародне стажування, наукова та науково-практична конференція (круглий стіл) тощо) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

Методи контролю

Основні форми участі Здобувачів у навчальному процесі, що підлягають поточному контролю: виступ на практичних заняттях; доповнення, опонування до виступу, рецензія на виступ; участь у дискусіях; аналіз першоджерел; письмові завдання (тестові, індивідуальні роботи у формі рефератів); та інші письмові роботи, оформлені відповідно до вимог. Кожна тема курсу, що винесена на лекційні та практичні заняття, відпрацьовується Здобувачами у тій чи іншій формі, наведеній вище. Обов'язкова присутність на лекційних заняттях, активність впродовж семестру, відвідування/відпрацювання усіх аудиторних занять, виконання інших видів робіт, передбачених навчальним планом з цієї дисципліни.

При оцінюванні рівня знань Здобувача аналізу підлягають:

- характеристики відповіді: цілісність, повнота, логічність, обґрунтованість, правильність;
- якість знань (ступінь засвоєння фактичного матеріалу): осмисленість, глибина, гнучкість, дієвість, системність, узагальненість, міцність;
- ступінь сформованості умінь поєднувати теорію і практику під час розгляду ситуацій, практичних завдань;
- рівень володіння розумовими операціями: вміння аналізувати, синтезувати, порівнювати, абстрагувати, узагальнювати, робити висновки з проблем, що розглядаються;
- досвід творчої діяльності: вміння виявляти проблеми, розв'язувати їх, формувати гіпотези;
- самостійна робота: робота з навчально-методичною, науковою, допоміжною вітчизняною та зарубіжною літературою з питань, що розглядаються, вміння отримувати інформацію з різноманітних джерел (традиційних; спеціальних періодичних видань, ЗМІ, Internet тощо).

Тестове опитування може проводитись за одним або кількома змістовими модулями. В останньому випадку бали, які нараховуються Здобувачу за відповіді на тестові питання, поділяються між змістовими модулями.

Результати поточного контролю заносяться до журналу обліку роботи. Позитивна оцінка поточної успішності Здобувачів за відсутності пропущених та невідпрацьованих практичних занять та позитивні оцінки за індивідуальну роботу є підставою для допуску до підсумкової форми контролю. Бали за аудиторну роботу відпрацьовуються у разі пропусків.

Підсумковий контроль здійснюється під час проведення екзаменаційної сесії з урахуванням підсумків поточного та модульного контролю. Під час семестрового контролю враховуються результати здачі усіх видів навчальної роботи згідно зі структурою кредитів.

Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою.

Розподіл балів для дисципліни з формою контролю залік

Поточне оцінювання					Індиві- дуальне завдання	Залік	Сума балів
М1		М2					
ЗМ1	ЗМ2	ЗМ3	ЗМ4	ЗМ5			
10	15	15	15	10	15	20	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	Відмінно
82-89	B	Добре
74-81	C	
64-73	D	
60-63	E	Задовільно
35-59	FX	
0-34	F	Не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Шкала оцінювання якості знань, умінь, навичок, що засвоєні студентом при проходженні курсу

Оцінка	Кількість балів
ВІДМІННО. Засвоєння теоретичного/практичного матеріалу в повному обсязі з незначною кількістю (1-2) несуттєвих помилок (вищий рівень)	90-100
ДУЖЕ ДОБРЕ. Засвоєння теоретичного/практичного матеріалу майже в повному обсязі/ зі значною кількістю несуттєвих помилок (3-4) (вище середнього рівня)	82-89
ДОБРЕ. Засвоєння теоретичного/практичного матеріалу в неповному обсязі/ незначна кількість (1-2) суттєвих помилок (середній рівень)	74-81
ЗАДОВІЛЬНО. Засвоєння теоретичного/практичного матеріалу в неповному обсязі/ значна кількість (3-5) суттєвих помилок/недоліків (нижче середнього рівня)	60-73
НЕЗАДОВІЛЬНО. Засвоєння теоретичного/практичного матеріалу є недостатнім і не задовольняє мінімальні вимоги за результатами навчання. З можливістю повторного складання модулю (низький рівень)	0-59

Умови допуску до підсумкового контролю

Здобувачу, який має підсумкову оцінку за дисципліну від 35 до 59 балів, призначається додаткова сесія. В цьому разі він повинен виконати додаткові завдання, визначені викладачем.

Здобувач, який не виконав вимог робочої програми по змістових модулях, не допускається до складання підсумкового контролю. В цьому разі він повинен виконати визначене викладачем додаткове завдання по змісту відповідних змістових модулів в період між основною та додатковою сесіями.

Здобувач має право на опротестування результатів контролю (апеляцію). Правила подання та розгляду апеляції визначені внутрішніми документами КНУБА, які розміщені на сайті КНУБА та зміст яких доводиться Здобувачам до початку вивчення дисципліни.

Методичне забезпечення дисципліни

Підручники

Вдовичин І., Вільчинська І., Перегуда Є. та ін. Історія політичної думки України: підручник. За заг. ред. Н. М. Хоми. Львів: Новий Світ-2000, 2017. С. 262-607. URL: [http://org2.knuba.edu.ua/pluginfile.php/71600/mod_resource/content/1/Історія політичної думки України Підручник.pdf](http://org2.knuba.edu.ua/pluginfile.php/71600/mod_resource/content/1/Історія_політичної_думки_України_Підручник.pdf)

Навчальні посібники

Лісовський П.М., Бортник В.А., Лісовська Ю.П. Система державного управління: навч. посіб. Київ: Видавництво Ліра-К, 2022. 288 с.

Бондар І.С., Горник В.Г., Кравченко С.О., Кравченко В.В. Політика в публічному управлінні: навч. посібник. Київ: Видавництво Ліра-К, 2016. 200 с.

Демиденко Н.М. Політологія: навчальний посібник. Суми. Сумська філія Харківського національного університету внутрішніх справ. Електронне видання, 2022. 318 с. URL: <http://surl.li/qaair>.

Романюк А.С. Еволюція політичних інститутів. Коли і за яких обставин сформувалися політичні інститути: навч. посіб. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2020.

Головатий М. Політичний менеджмент. Навч. посіб. Київ: МАУП, 2015. 264 с.

Політичні партії як суб'єкт формування політико-управлінської еліти в умовах політичної модернізації. Навч. посіб. НАДУ. Київ: Парлам. вид-во, 2018. 416 с.

Політичні технології в сучасних владних процесах: навчальний посібник / В. Ф. Смолянюк, С. С. Бульбенюк, Ю. М. Манелюк та ін. К.: КНЕУ. 2021. 328 с.

Перегуда Є.В. та ін. Політологія: навч. посіб. К.: КНУБА, 2012. 236 с. URL: http://org2.knuba.edu.ua/pluginfile.php/103531/mod_resource/content/1/posibnikkaf.Pdf.

Методичні рекомендації та посібники

Політологія: Методичні рекомендації з підготовки до практичних занять, самостійної роботи та виконання індивідуальних завдань. Уклад. Є.В. Перегуда, Ф.Г. Семенченко, В.Л. Згурська, Ю.Є. Баєва та ін. Київ–Тернопіль: КНУБА, Ф-ОП Шпак В.Б., 2023. 32 с.

Публічна політика: навчально-методичний посібник для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. Упоряд. Е. Мамонтова ; Нац. ун-т «Одеська юридична академія». Одеса : Юридична література, 2023. 148 с. URL: <http://surl.li/siyav>.

Мельник Л.М., Дужа І.А. Політологія: навчально-методичний посібник. Біла Церква, 2019. 426 с. URL: <http://surl.li/qaalj>.

Політологія: навчально-методичний посібник (у схемах і таблицях). За наук. ред. проф. В. С. Бліхара. Львів: ПП «Арал», 2018. 540 с. URL: <http://surl.li/gngsr>.

Конспекти та презентації лекцій

Перегуда Є.В. Презентації (конспекти) лекцій з дисципліни «Політологія». URL:

<http://org2.knuba.edu.ua/course/view.php?id=2589>.

Кириченко В.М. Політичні системи світу: кредитно-модульний курс. Київ: Центр учбової літератури, 2023. 218 с.

Тестові завдання

Тестові завдання до курсу. URL: <https://org2.knuba.edu.ua/course/view.php?id=2589> (дата звернення: 01.06.2023).

Словники, довідники

Політична енциклопедія. Редкол.: Ю.Левенець, Ю.Шаповал та ін. К.: Парламентське видавництво. 2012.

Вдовичин І.Я., Угрин Л.Я., Шипунов Г.В. та ін. Сучасна політична лексика: навч. енциклопед. словник-довідник. За наук. ред. Хоми Н.М. Львів: «Новий Світ – 2000», 2015. 394 с. URL: [http://org2.knuba.edu.ua/pluginfile.php/75401/mod_resource/content/1/Сучасна політична лексика Словник Хоми 2015.pdf](http://org2.knuba.edu.ua/pluginfile.php/75401/mod_resource/content/1/Сучасна_політична_лексика_Словник_Хоми_2015.pdf).

Нормативно-правові акти

Конституція України у редакції Закону України від 02.06.2016 р. №1401=VIII [Електронний ресурс] // *Відомості Верховної Ради України* (ВВР), 1996, № 30, ст. 141. URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254_к/96-вр#Text (дата звернення: 01.05.2023).

Виборчий кодекс України від 19.12.2019 р. №396-IX. Редакція від 01.08.2021. *Відомості Верховної Ради України*. 2020. №7, №8, №9. Ст. 48. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/396-20#Text> (дата звернення: 01.05.2023).

Закон «Про асоціації органів місцевого самоврядування» від 16.04.2009 р. №1275-VI. Редакція від 11.01.2019. *Відомості Верховної Ради України*. 2009. №38. Ст. 534. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1275-17#Text> (дата звернення: 01.05.2023).

Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо децентралізації повноважень у сфері архітектурно-будівельного контролю та удосконалення містобудівного законодавства» від 09.04.2015 р. №320-VIII. *Відомості Верховної Ради*. 2015. №28. Ст. 236. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/320-19#Text> (дата звернення: 01.05.2023).

Закон України «Про Генеральну схему планування території України» від 07.02.2002 р. №3059-III. Редакція від 18.11.2012. *Відомості Верховної Ради України*. 2002. №30. Ст. 204. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3059-14#Text> (дата звернення: 01.05.2023).

Закон України «Про державну службу» від 10.12.2015 р. №889-VIII. Редакція від 13.10.2021. *Відомості Верховної Ради*. 2016. №4. Ст. 43. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19#Text> (дата звернення: 01.05.2023).

Закон України «Про добровільне об'єднання територіальних громад» від 05.02.2015 р. №157-VIII. Редакція від 14.05.2020. *Відомості Верховної Ради*. 2015. №13. Ст. 91. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/157-19#Text> (дата звернення: 01.05.2023).

Закон України «Про засади державної регіональної політики» від 05.02.2015 р. №156-VIII. *Відомості Верховної Ради*. 2015. № 13. Ст.90. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/156-19#Text> (дата звернення: 01.05.2023).

Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» від 21.05.1997 р. № 280/97-ВР. Редакція від 29.08.2021. *Відомості Верховної Ради України*. 1997. № 24. Ст. 170. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 01.05.2023).

Закон України «Про місцеві державні адміністрації» від 09.04.1999 р. №586-XIV. Редакція від 01.08.2021. *Відомості Верховної Ради України*. 1999. №20-21. Ст. 190. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/586-14#Text> (дата звернення: 01.05.2023).

Закон України «Про органи самоорганізації населення» від 11.07.2001 р. №2625-III. Редакція від 01.01.2020. *Відомості Верховної Ради України*. 2001. №48. Ст. 254. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2625-14#Text> (дата звернення: 01.05.2023).

Закон України «Про політичні партії в Україні» від 5 квітня 2001 р. №2365. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2365-14> (дата звернення: 01.05.2023).

Закон Української РСР «Про Президента Української РСР» від 05.07.1991 р. №1295-XII, поточна редакція. *Відомості Верховної Ради УРСР*. 1991, №33. Ст. 446. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1295-12> (дата звернення: 01.06.2023).

Закон України «Про Регламент Верховної Ради України» від 10 лютого 2010 р. № 1861-VI із змінами [Електронний ресурс]. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1861-17/sp:max100/stru#Stru> (дата звернення: 01.06.2023).

Закон України «Про службу в органах місцевого самоврядування» від 02.05.2023 р. №3077-IX. *Відомості Верховної Ради України*. 2023. №72. Ст. 249. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3077-20#Text> (дата звернення: 01.05.2023).

Закон України «Про центральні органи виконавчої влади» від 17 березня 2011 р. № 3166-VI із змінами [Електронний ресурс]. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3166-17/sp:max100> (дата звернення: 01.06.2023)..

Європейська хартія місцевого самоврядування (м. Страсбург, 15.10.1985 р.). Офіційний переклад. Ратифіковано Законом України від 15.07.1997 р. №452/97- ВР. Редакція від 16.11.2009. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_036#Text (дата звернення: 01.05.2023).

Європейська хартія міст II (Маніфест нової урбаністики). Прийнята Конгресом місцевої і регіональної влади Ради Європи 29.05.2008 р. в Стразбурзі. URL: <http://www.slg-coe.org.ua/wp-content/uploads/2015/05/Principle-9.-European-chart.pdf> (дата звернення: 01.05.2023).

Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо засад державної регіональної політики та політики відновлення регіонів і територій». від 09.07.2022 р. № 2389-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2389-20#Text> (дата звернення: 01.05.2023).

Реформа децентралізації. Дорожня карта. URL: <https://mtu.gov.ua/content/reforma-decentralizacii-dorozhnya-karta.html> (дата звернення: 01.06.2023).

OECD Recommendation on Regional Development Policy. URL: <https://www.oecd.org/regional/oecd-recommendation-regional-development-policy.htm> (дата звернення: 01.06.2023).

Про національні меншини (спільноти) України: Закон України від 13.12.2022 р. №2827-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2827-20#Text> (дата звернення: 01.03.2023).

Додаткова література

Атаманчук Г. Політичний менеджмент. Теорія та практика політтехнологій. Вид. 2-е, випр. та допов. Рівне: Перспектива, 2015. 296 с.

Політична наука в Україні. 1991–2016 : у 2 т. Т. 2. Теоретико-методологічні засади і концептуальні підсумки вітчизняних досліджень / НАН України, Ін-т політ. і етнонац. досліджень ім. І.Ф.Кураса; редкол.: чл.-кор. НАН України О. Рафальський (голова), д-р політ. наук М. Кармазіна, д-р іст. наук О. Майборода; відп. ред. і упоряд. О. Майборода. К.: Парлам. вид-во, 2016. 704 с.

Політична система України: конституційна модель та політичні практики : монографія / кол. авт.: Зеленько Г. І. (кер., наук. ред.) та ін. Київ : ІПіЕнД ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2023. 536 с.

Мироненко П.В. Збочена росія та ознаки Третьої світової війни. Нотатки із щоденника політолога. У 2 частинах. Видання Академії політичних наук України. Київ: Видавництво Політія, 2022.

Мироненко П.В. Спогади про майбутнє. Хроніки війни із щоденника політолога (24.02.2022 – 24.08.2022). Київ: Видавництво Політія, 2022. 700 с.

Кресіна І.О. та ін. Правова політологія: проблеми концептуалізації та інституціоналізації: монографія. Київ: Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, 2019. 288 с.

Вайєр А. М. Іванова А. В. Політичні технології як чинник процесу демократизації громадянського суспільства *Актуальні проблеми політики: Збірник наукових праць*. Одеса, 2020. Вип.65. С. 33–40.

Павленко І.А., Даниляк О.О., Макаров Г.В., Руденко А.В. Розвиток форм безпосередньої демократії в Україні: аналіз доцільності та перспектив застосування: аналіт. доп. Київ: НІСД, 2019. 65 с. URL: [http://org2.knuba.edu.ua/pluginfile.php/75228/mod_resource/content/1/Безпосередня демократія в Україні НІСД 2019.pdf](http://org2.knuba.edu.ua/pluginfile.php/75228/mod_resource/content/1/Безпосередня_демократія_в_Україні_НІСД_2019.pdf) (дата звернення: 01.08.2019).

Яблонський В. М., Бекешкіна І. Е., Гелетій М. М. та ін. Громадянське суспільство України: політика сприяння та залучення, виклики та трансформації : аналіт. доп. За заг. ред. О. А. Корнієвського, Ю. А. Тищенко, В. М. Яблонського. К. : НІСД, 2019. 112 с. URL: [http://org2.knuba.edu.ua/pluginfile.php/75220/mod_resource/content/1/Громадянське суспільство в Україні Аналітична доповідь 2019.pdf](http://org2.knuba.edu.ua/pluginfile.php/75220/mod_resource/content/1/Громадянське_суспільство_в_Україні_Аналітична_доповідь_2019.pdf) (дата звернення: 01.08.2019).

Жиган Д. Ф. Політичні технології: теоретико-методологічні засади дослідження політичних технологій. *Держава і право. Юридичні і політичні науки*. 2014. № 64. С. 466–474.

Завгородня Ю. В. Кіберконфлікти, як елемент політичних технологій в інформаційному просторі. *Актуальні проблеми філософії та соціології*. 2021. № 32/2021. С. 144–148.

Литвин В. Подвійна виконавча влада: теорія та практика європейського півпрезиденталізму. *Освіта регіону : політологія, психологія, комунікації*. 2009. №3. С. 25–33. URL: <http://surl.li/mkezo> (дата звернення: 01.06.2023).

Литвин В. Типи урядових кабінетів. *Політологічний вісник : Збірник наукових праць*. 2008. № 37. С. 123–138.

Лінц Х. Президентська система і парламентаризм. *Демократія: Антологія*. Упоряд. О. Проценко. К.: Смолоскип, 2005. С. 802–826.

Бориславський Л. Інститут Президента України після виборів 2019 року: новий етап розвитку? *Український часопис конституційного права*. 2019. №1. С. 43-50. URL: <http://surl.li/kzfra> (дата звернення: 01.06.2023).

Зелінська М. «Сильні президенти» за різними формами інституту президентського правління. URL: <http://oldconf.neasmo.org.ua/node/2552> (дата звернення: 01.06.2023).

Москалюк М.Ф. Президентство в Україні: проблеми інституційного становлення, розвитку та функціонування. URL: <http://pvntsh.nung.edu.ua/index.php/idea/article/view/474/462> (дата звернення: 01.06.2023).

Милосердна І. М. Імідж політичного лідера як категорія PRтехнології. *Актуальні проблеми політики*. 2019. Вип. 64. С. 118–133.

Михеєнко Р. Виконавча влада і конституційні статуси Президента України та Кабінету Міністрів України. *Право України*. 2019. № 8.

Кармазіна М.С. Політичні партії України у процесі виборів Президента України у 2019 р.: кількісно-якісний аналіз участі. *Наукові записки*. Випуск 1(97). С. 4 – 31. URL: http://org2.knuba.edu.ua/pluginfile.php/103546/mod_resource/content/1/partiiprezidvyb19.pdf (дата звернення: 01.06.2023).

Лебедюк В. Типологія партійних систем: минуле та сьогодення. *Політичний менеджмент*. 2013. №59. С. 60-69. URL: http://org2.knuba.edu.ua/pluginfile.php/103552/mod_resource/content/1/lebedyuktipologiiapartsystem.pdf (дата звернення: 01.06.2023).

Трансформація партійної системи: український досвід у європейському контексті.

За ред. Ю.Якименка. Київ: Центр Разумкова, 2017. 428 с. URL: http://org2.knuba.edu.ua/pluginfile.php/103555/mod_resource/content/1/partiidopovidrazumkova.pdf (дата звернення: 01.06.2023).

Касьянов Г.В. Теорії нації та націоналізму. К.: Либідь, 1999. 352 с.

Онищенко О. О. Політичні технології та моральний вибір: етичні точки зіткнення. Актуальні проблеми політики: зб. наук. пр. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2021. Вип. 67. С. 21–26.

Перегида Є., Малкевич А., Семко В., Ксеніч А. Мовна політика в Україні : між символічним насиллям та вільним мовним вибором : монографія. К. : «Бескиди», 2017. 207 с. URL: <http://www.knuba.edu.ua/ukr/wp-content/uploads/2019/02/Мовна-політика-остаточний-варіант-2.pdf> (дата звернення: 01.08.2019).

Поліщук І. О. Виборчі технології: сутність та різновиди. *Вісник Національного університету «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого». Серія: Філософія, філософія права, політологія, соціологія.* 2015. № 4. С. 106–112.

Прохоренко А. М. Впровадження інноваційних політичних технологій у функціонування інститутів державної влади в контексті концепції соціальної модернізації. *Держава і право: Збірник наукових праць (юридичні та політичні науки).* 2020. № 88. С. 315–323.

Сміт Е. Нації та націоналізм у глобальну епоху. Пер. з англ. М.Климчука і Т.Цимбала. К.: Ніка-Центр, 2006. 320 с.

Консерватизм: Антологія. Упорядники В. Лісовий, О. Проценко. Київ: Смолоскип, 1998. 598 с.

Лібералізм: Антологія. Упорядники В. Лісовий, О. Проценко. Київ: Смолоскип, 2002. 1126 с.

Наумкіна С.М., Груєва О.В. Політичний гепенінг у системі акціоністських форм політичної активності. *Вісник Донецького національного університету, Сер.: Політичні науки.* 2016. С. 86–91. URL: http://org2.knuba.edu.ua/pluginfile.php/71716/mod_resource/content/1/Політичний_гепенінг_Наумкіна_Груєва_2016.pdf (дата звернення: 01.06.2023).

Перегида Є. В., Гербут Н. А. Візуалізація політичних відносин засобами архітектури. *Вісник Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого. Серія: Політологія / редкол.: А. П. Гетьман та ін. Харків : Право, 2019. № 2 (41). С. 20–37.* DOI 10.21564/2075-7190.41.168203 URL: <http://www.knuba.edu.ua/ukr/wp-content/uploads/2019/02/Перегида-та-Гербут-про-візуалізацію-політики-засобами-архітектури.pdf> (дата звернення: 01.08.2019).

Політична система для України: історичний досвід і виклики сучасності. О.Г.Аркуша, С.О.Біла, В.А.Верстюк та ін.; Гол. ред. В.М.Литвин. К.: Ніка-Центр, 2008. С. 618–953.

Перегида Є.В., Стойко О.М., Деревінський В.Ф., Семко В.Л., Мамонтов І.О., Місержи С.Д. Політика енергоефективності та енергозбереження як чинник національної консолідації : проблеми формування та реалізації : Монографія. Київ-Тернопіль : «Бескиди», 2018. 203 с. URL: <http://www.knuba.edu.ua/ukr/wp-content/uploads/2019/02/Політика-енергоефективності-та-енергозбереження-як-чинник-національної-консолідації-Монографія.pdf> (дата звернення: 01.05.2023).

Яковлєв Д.В. Політична взаємодія як комунікативний процес: медіатизація, демократизація, раціоналізація: Монографія. Одеса: Астропринт, 2009.

Дубов Д.В. Кіберпростір як новий вимір геополітичного суперництва : монографія. К. : НІСД, 2014. 328 с. URL: http://org2.knuba.edu.ua/pluginfile.php/75225/mod_resource/content/1/Кіберпростір_в_геополітиці_НІСД_2014.pdf (дата звернення: 01.08.2023).

Світова гібридна війна: український фронт : монографія. За заг. ред. В. П. Горбуліна. К. : НІСД, 2017. 496 с. URL:

[http://org2.knuba.edu.ua/pluginfile.php/75224/mod_resource/content/1/Світова гібридна війна та український фронт НІСД 2017.pdf](http://org2.knuba.edu.ua/pluginfile.php/75224/mod_resource/content/1/Світова_гібридна_війна_та_український_фронт_НІСД_2017.pdf) (дата звернення: 01.05.2023).

Бабаєв В.М. Управління міським господарством: теоретичні та прикладні аспекти : монографія. Х. : Магістр, 2004. 204 с.

Державна антикорупційна політика і запобігання та протидія корупції на публічній службі в органах державної влади і органах місцевого самоврядування: монографія / автор. кол. ; В. В. Василевич, Т. Е. Василевська, В. Ф. Нестерович, Е. В. Расюк, А. В. Савченко, В. Л. Федоренко (кер.) та ін. ; за ред. проф. Ю.В. Ковбасюка і проф. В. Л. Федоренка. К. : Видавництво Ліра-К, 2016. 524 с.

Шевченко О. В., Романова В. В., Жаліло Я. А. та ін. Децентралізація і формування політики регіонального розвитку в Україні : наук. доп. За наук. ред. д-ра екон. наук Я. А. Жаліла. Київ : НІСД, 2020. 153 с.

Досвід децентралізації у країнах Європи : зб. док. Пер. з іноз. мов. Заг. ред. В. Б. Гройсмана. К. : Інститут законодавства Верховної Ради України, 2015. 766 с. URL: <https://radaprogram.org/sites/default/files/publications/decentralization.pdf> (дата звернення: 01.05.2023).

Зміни політичних режимів і перспективи зміцнення демократії в Україні : монографія / авт. кол.: Г. І. Зеленько (керівник, наук. ред.), Т. А. Бевз, С. Г. Брехаря, М. С. Кармазіна, В. О. Ковалевський, О. Ю. Кондратенко, Н. В. Кононенко, Т. М. Ляшенко, О. М. Майборода, Ю. Ж. Шайгородський. Київ : ІПіЕнД ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2021. 416 с.

Лелеченко А.П., Васильєва О.І., Куйбіда В.С., Ткачук А.Ф. Місцеве самоврядування в умовах децентралізації повноважень: навч. посіб. К., 2017. 110 с. URL: http://org2.knuba.edu.ua/pluginfile.php/124042/mod_resource/content/1/mistseve_samovriaduvannya_detsentralizatsiia.pdf (дата звернення: 01.05.2023).

Механізми реалізації регіональної політики: оцінка ефективності та напрями удосконалення: монографія. Наук. ред. С.Л. Шульц; ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долишнього НАН України». Львів, 2018. 205 с. (Серія «Проблеми регіонального розвитку»). URL: http://org2.knuba.edu.ua/pluginfile.php/122362/mod_resource/content/2/mechanismus_region_politika.pdf (дата звернення: 01.05.2023).

Щедрова Г.П., Кормич М. О. Чинник довіри, як інструмент політичних технологій. *Збірник наукових праць «Гілея: науковий вісник»*. Київ, 2020. Вип. 154,

Міста в Україні. URL: <https://www.prostir.ua/?news=mista-v-ukrajini> (дата звернення: 01.05.2023).

Перекуда Є.В. Виконавча влада України: Політико-правові аспекти модернізації: монографія. К.: Логос, 2013. 408 с.

Перекуда Є.В. Право на місто: проблеми та шляхи реалізації. *Права людини в умовах розбудови соціальної правової держави в Україні*: зб. наук. пр. К.: Бескиди, 2020. С. 65-74.

Руденко О.М., Козюра І.В., Ткаленко Н.В., Іваницька О.М., Червякова О.В., Шевченко А.Є. Місцеве самооврядування: словник-довідник: навч. посібн. Київ: Кондор, 2016. 182 с.

Стратегія політико-правового розвитку України до 2030 року: науково-аналітична записка / Кол. авт.; за ред. І. О. Кресіної. Київ: Інститут держави і права імені В. М. Корецького НАН України, 2022. 176 с.

Цифрові інструменти відновлення: як Геоінформаційна система сприятиме регіональному розвитку. 28.07.2023. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/tsyfrovii-instrumenty-vidnovlennia-iak-heoinformatsiina-systema-spryiatyme-rehionalnomu-rozvytku> (дата звернення: 01.05.2023).

Шаров Ю.П. Стратегічне планування в муніципальному менеджменті: концептуальні аспекти. К. : Вид-во УАДУ, 2001. 302 с.

Brenner N. New Urban Spaces. Urban Theory and the Scale Question. Oxford University Press, 2019. URL: http://org2.knuba.edu.ua/pluginfile.php/123633/mod_resource/content/1/miska_kritichna_teorii.pdf (дата звернення: 01.05.2023).

Brown, A. (2013). Municipal Partnerships for Prosperity: Empowering the Working Poor. Chapter 8 in Sansom, G., & McKinlay, P. (eds.) New Century Local Government: Commonwealth Perspectives. London: Commonwealth Secretariat. <http://surl.li/mkbks> <http://surl.li/mkbko> (Date of access 01.05.2023).

Schultze-Kraft, M., & Morina, E. (2014). Decentralisation and Accountability in War-to-Peace Transitions: The Case of Kosovo. IDS Bulletin, 45(5), 92-104. URL: <http://surl.li/mkbln> (Date of access 01.05.2023).

Інформаційні ресурси

Освітній сайт Київського національного університету будівництва і архітектури. URL: <https://org2.knuba.edu.ua/course/view.php?id=2589>.

Офіційний сайт Президента України. URL: <https://www.president.gov.ua/>.

Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <https://www.rada.gov.ua/>.

Офіційний сайт Кабінету Міністрів України. URL: <https://www.kmu.gov.ua/>.

Національний інститут стратегічних досліджень при Президентові України. URL: niss.gov.ua.

Інститут політичних і етнонаціональних досліджень НАН України. URL: ipend.gov.ua.

Сайт «Децентралізація». URL: <https://decentralization.gov.ua/>.

Український центр економічних та політичних досліджень ім. О.Разумкова. URL: razumkov.org.ua.

Український незалежний центр політичних досліджень. URL: ucipr.org.ua.